

Katedra ruského a francouzského jazyka

Pedagogická fakulta

Západočeské univerzity v Plzni

Veleslavínova 42

301 00 Plzeň

tel. 377 63 6171

PROTOKOL O HODNOCENÍ PRÁCE

Práce: bakalářská

Posudek : oponenta

Práci hodnotil(a): Mgr. Jiřina Svobodová, CSc.

Práci předložil(a): **Anastasia Zueva**
Specializace v pedagogice
Ruský jazyk se zaměřením na vzdělávání

Název práce: **Reformy ruské ortografie z historického hlediska**

1. CÍL PRÁCE (uved'te, do jaké míry byl naplněn):

Jako cíl bakalářské práce si autorka stanovila zkoumání pravopisných reforem uskutečněných v ruském jazyce počínaje 18. stoletím až do současnosti. Stanovený cíl koresponduje se zásadami pro zpracování kvalifikační práce. Konstatujeme, že cíl byl v podstatě splněn.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, proporционаlita teoretické a vlastní práce, vhodnost příloh apod.):

Zvolené téma je aktuální, autorka si k dosažení cíle stanovila dílčí úkoly: charakterizovat vznik a rozvoj ruštiny, podrobně se seznámit s ortografickými reformami 18.-20.stol., věnovat pozornost a posoudit reformy uskutečněné ve 20. stol. až do současnosti.

Práce je rozdělena do tří stěžejních částí. První kapitola má čtyři podkapitoly, které se zabývají stručnou historií vzniku a rozvoje ruského jazyka, nastiňuje rovněž vznik slovanské písemnosti a vysvětlení pojmů ortografie a písmo.

Druhá kapitola je zcela věnována reformám ruského pravopisu od začátku 18.stol. do poloviny 20. století. Jsou charakterizovány a příklady doloženy reformy písma a pravopisu Petra I. V další podkapitole (2.2., s.17-24) jsou předkládána pravidla Grotovského pravopisu. Domníváme se, že autorka s přihlédnutím k tomu, že neprošla kursem předmětů jako je staroslověnština a historická gramatika, ale studovala pouze morfologii z hlediska synchronního, zbytečně podrobně popisuje jednotlivé změny a uvádí příklady, které jsou převzaty bez náležitých odkazů či citace. K hlavním navrhovaným změnám a pravopisným pravidlům dle Grota autorka nečiní závěry. V paragrafu 2.3. nastiňuje změny, ke kterým došlo v důsledku pravopisné reformy z let 1917-1918.

Třetí kapitola charakterizuje reformy pravopisu od pol.20.stol. do současnosti. Stručně v chronologickém sledu nazývá projekty spojené s reformou pravopisu, oprávněně podrobněji charakterizuje reformu pravopisu z r.1956 a její důsledky. Změny v pravopisné normě se snaží demonstrovat na příkladu pravopisu malých a velkých písmen (§ 3.4.1., s. 33-37), dále se zabývá pravopisem adjektivních kompozit (§ 3.4.2.,s. 38-42).

Členění práce je opodstatněné, kapitoly i dílčí podkapitoly jsou zpracovány s logickou návazností, jednotlivé části jsou proporčně úměrné, autorka se snaží popsat nejen veškeré reformy, ale i návrhy, které byly v oblasti ruské ortografie předloženy. Snaží se činit dílčí závěry, odkazuje na přílohy, které jsou součástí práce.

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, přehlednost členění kapitol, kvalita tabulek, grafů a příloh apod.):

Práce je psána rusky, zahrnuje 44 tištěných stran, bibliografický aparát, resumé v češtině a angličtině. Součástí práce je 12 obrazových příloh (50-55). Členění do kapitol a podkapitol má své opodstatnění, grafická úprava je na dobré úrovni. Konstatujeme, že autorka odkazuje na zdroje, ale stránky citované či použité literatury nejsou důsledně uváděny.

Jazykový projev je na dobré úrovni, místy se vyskytují drobné chyby a nepřesnosti stylistického a gramatického charakteru, např. *рассматривается* (7), *История зарождение русского языка* (10), *словари не успеваю фиксировать* (38), *в публицистических текстах* (38), *В лингвистике существует два способа* (38), *не совпадает* (40), *перед соединительной гласной* (41), *Принцип написание сложных прилагательных в данном словаре делиться на две группы* (41), *поталогоанатомический* (42) aj.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (celkový dojem z práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek apod.):

Teoreticky zaměřené téma je popisné, jedná se o kompilaci, místy s neúplnou citací či odkazy. Autorka místy poněkud zjednodušeně konstatuje některá fakta, např. původ, existence a použití hlaholice a cyrilice; v závěru práce pak např. pasáže věnované významu ortografické reformy z r.1918. Citujeme: *„Данную реформу внедрили большевики, это определило резкое, критическое отношение к ней со стороны противников большевизма“* (43). Podobná tvrzení se objevují na internetu, ve skutečnosti byla reforma rozpracována dlouho před revolucí významnými lingvisty bez jakýchkoli politických cílů. Mimochodem k aktivním spoluvůrcům reformy patřil rovněž akademik A.I.Sobolevskij, který patřil ke krajně pravicovým představitelům „Союза русского народа“.

Zavedení tzv. „graždanky“ Petrem I. bylo novátorské a jistě záslužné. V této souvislosti nám ale jako poněkud nadnesené připadá konstatování autorky, že *„произошла глобализация русской письменности“* (c.16).

Co se týká současného období a různých návrhů na změny a úpravy pravopisu, domníváme se, že autorka mohla sama více pracovat se současnými slovníky, příručkami pravopisu, odbornými statěmi, porovnat vývoj a konfrontovat jednotlivá tvrzení. Místo toho přejímá názory či příklady autorů monografií a statí. Tak je tomu i v případě, kdy zvolila jako ukázkou určité rozkolísanosti pravopis složených adjektiv. Víceemně cituje autorku statě L.Valovou, aniž by sama provedla analýzu dílčího vybraného problému. Při provádění analýzy pravopisu v současné době bylo možné dále věnovat pozornost např. pravopisu přejatých slov v ruštině aj.

Konstatujeme tedy, že při zpracování tématu bakalářské práce se nabízelo provedení analýzy autentických historických textů z knih a časopisů z hlediska grafického a pravopisného. Analýza jazykového materiálu by mimo jiné prokázala existenci celé řady výjimek v ruských pravopisných pravidlech z důvodu dlouhodobého vlivu tradičního historického principu na psaní a současného působení novodobého fonetického a morfologického.

Shrneme-li výše uvedené, jsme toho názoru, že autorka reformy popisuje, ale nezjišťuje příčiny některých pravopisných změn na konci 19. století až po současnou podobu pravopisu a nedokládá je vlastní analýzou.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

1. Stručně charakterizujte chronologii pravopisných principů v minulosti a v současnosti
2. Co je vám známo o zavedení a použití samohlásky „ě“ v ruštině?
3. Zdůvodněte výběr a prezentaci pravopisu složených adjektiv v současné ruštině

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA: velmi dobře

Datum: 8.6.2018

Podpis:

